

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKUCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

Goniec Częstochowski

DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACYJNY

Cena prenumeraty: miesięcznie 3 mk. 06 fen., kwartalnie 9 mk. 00 fen. za odosłanie do domu dopłaca się 20 fenigów miesięcznie. Cena pojedynczego numeru 15 fenigów.

Ceny ogłoszeń: 2ª wiersz pettowo jednosłotowy na I kol. 1 mk. 50 fenigów, na II i III kol. 65 fenigów, na IV kol. 45 fenigów. Ogłoszenia drobne po 10 fenigów za wiersz.

Redaktor lub jego zastępca, przyjmuje interesantów codziennie z wyjątkiem dni świątecznych od godz. 10 - 2 po poł. Reklamość nadastanych reuakcja nie zwraca.

Adres Redakcji i Administracji CZĘSTOCHOWA, ul. ca Państwa Maryi Nr. 38. — Telefon Nr. 50.

2-ga LOTERJA KLASYCZNA

na rzecz towarzystw kulturalno-oświatowych

23,500 zasadniczych losów, na które pada 11,750 wygranych i 10 premii **Główna wygrana 350,000 Marek.**

Clągnienie I-ej klasy 21 i 22 lutego 1918 roku.

Opłata za cały los 24 marki

Zarząd: Warszawa, Królewska № 23.

014-

CELE WOJENNE KOALICJI.

Nowa Balfoura.

Angielski minister spraw zran. Balfour wygłosił w Edynburgu mowę o celach wojennych, na początku której zaznaczył, że istnieje najsupełniejsza zgodność poglądów obu wielkich kobarow świata, mówiącego po angielsku.

Baltour powtórzył angielskie pretensje, dotyczące krzywdy, wyrządzonej Belgji. Anglja oczywiście uczyni wszystko, aby naprawić krzywdy Belgji.

Nawiązując do oświadczeń Lloyda Georgea i Wilsona, Balfour powie-dział:

Po ogłoszeniu naszych celów wojennych, które wrogowie wzdragała się nawet wziąć pod rozważę, wiemy, że walczą oni o coś wręcz przeciwnego temu, o co my walczymy. Wiemy, że młodzież Niemiec pedzona jest na rzekę, że przemysł niemiecki zagrożony jest w całym świecie, że finanse niemieckie pogrązone zostały w otchłań nędzy—w tym jedynie celu, aby przeszkodzić naprawie krzywdy, popełnionej w roku 1871, aby przeszkodzić Belgji odzyskać sytuację, w jakiej ona była, gdy Niemcy pogwałcili jej granice, aby przeszkodzić zakończeniu wielkiego dzieła zjednoczenia narodu włoskiego, aby przeszkodzić naprawie innej wielkiej krzywdy, wielkiej krzywdy podziału Polski, wiemy, że dzieje się to po to, aby Mezopotamję i Arabję zwrócić Turcji, aby Jeruzolimę znów oddać pod panowanie Konstantynopola, aby wydać Grecję tym, którzy ją zdradzili, i aby przeszkodzić zagojeniu ran, zadanych Rumunji, Serbji i Czarnogórze.

Nowa Churchilla.

Angielski minister amunicji Churchill przemawiał w Londynie, gdzie był też obecny ambasador amerykański, przyczem powiedział co następuje:

Powazne i czcigodne oświadczenia premiera zjednoczonych królestw i prezydenta Stanów Zjednoczonych są w zupełnej ze sobą zgodności i spotkały się z jednogłośnią aprobatą narodu angielskiego i amerykańskiego.

Armje niemieckie, które uzyska-

ły swobodę wskutek porażki Rosji, są już w drodze na front zachodni. Zbierają się na horyzoncie ołowiane chmury, rokujące burzę, która przewyższy sobą wszystko co było dotychczas.

A jednak mamy pewną wiarę w przyszłość.

W parlamencie francuskim.

Agencja Havasa donosi: Parlament omawiał wczoraj sprawę interpelacji co do wojny dyplomatycznej.

Minister spraw zagranicznych Pichon oświadczył:

Odmówienie paszportów na wyjazd do Petersburga nie jest kwestją zasadniczą. Można na to przyzwolić — i ja z mojej strony z chęcią zezwalam na to — aby pomiędzy socjalistami rosyjskimi a francuskimi nawiązane zostały stosunki i przeprowadzone narady. Oświadczyłem, że w żadnym razie Rosji nie porzucamy, że pozostajemy nadal w kontakcie ze wszystkimi częściami narodu rosyjskiego i nie robimy żadnej różnicy pomiędzy rozmaitemi prądami i poglądami w tym kraju, lecz w sprawie paszportów chodzi o to, czy wydawanie ich może być korzystne.

Ponadto zadanie to postawiono w chwili tak krytycznej, iż nie możemy go uwzględnić.

W istocie rzeczy socjaliści francuscy chcieli wejść w kontakt z rosyjskim rządem bolszewickim i z jego zwolennikami. Otóż krok ten był pełen niebezpieczeństwa.

Pewna grupa socjalistyczna izby deputowanych wysłała orędzie do socjalistów rosyjskich, do którego tylko przyłączył się motemy dla dobra ojczyzny. Orędzie to ostrzega rosyjan przed rozejmem i przed pokojem odrębnym. W odpowiedzi na to, Trocki napisał list pełen obelg przeciwko najwybitniejszym członkom francuskiej partji socjalistycznej, jak Guesde, Sembat, Thomas, Vandervelde oraz przeciwko czci godnym członkom partji kadetów, którzy nadal są naszymi przyjaciółmi, a których zwołano tam, jako międzynarodowych rycerzy — rozbójników.

Dla sprawiedliwego i trwałego pokoju konieczne są trzy warunki:

Święty szacunek dla traktatów, urogulowanie spraw terytorjalnym na podstawie prawa narodów do sa-

modzielnego stanowienia o sobie i wreszcie ograniczenia zbroień. Oto jest nasz program.

Na postawione przez deputowanego Moutei zadanie odczytania tych odpowiedzi sprzymierzeńców Piehon odpowiedział: Nie wiem, jakiego rodzaju będzie dyplomacja przyszłości, ja życie w dyplomacji teraźniejszości i zapewniam, iż nigdy nie zgodziłbym się na to, by nasze rokowania dyplomatyczne wydawać na łup publicznej jawności.

Izba przyjęła porządek dzienny, wyrażający votum zaufania rządowi, 371 głosami, przeciwko 118.

Komunikat niemiecki.

BERLIN (Urządowo). Wielka Kwatera Główna donosi 13 stycznia:

Zachodni teren walk.

Grupa wojsk następcy tronu ks. Ruprechta.

Na wschodzie i na zachodzie od Armentieres, oraz w okolicy Lens trwała w ciągu dnia ożywiona działalność artyleryjska, która chwilowo ożywała i na innych odcinkach.

Grupa wojsk niemieckiego następcy tronu.

Walka artyleryjska na wielu odcinkach frontu.

Silniejsze oddziały francuskie, które ruszyły do ataków wywiadów ozych na północy od Reims, w Szampanii i na południowym wschodzie od Avacourt zostały odrzucone. Podczas naszego przedsięwzięcia na południowym zachodzie od Ornes wzięliśmy jeńców.

Na wschodnich wzgórzach Mozy i w środkowych Wogezach działalność artyleryjska chwilowo wzmaczała się.

W walkach powietrznych sestrzelono wczoraj 6 nieprzyjacielskich samolotów i 3 balony na wieżki.

Wschodni teren walk.

Nic nowego.

Front mecedoński.

i Włoski teren walk.

Zadnych większych operacji bojowych.

Pierwszy generał-kwatermistrz Ludendorff.

Chwila bieżąca.

— Między Wiedniem a kijowem urządzono połączenie telefoniczne.

— Pisma paryskie donoszą, że przybyła do Paryża delegacja wojsk polsko amerykańskich, mająca być przyjęta przez Poincare'ego.

— Do Petersburga nadchodzą wiadomości o wypadkach dżumy w gub. astrachańskiej i o wypadkach cholery w gub. bakuńskiej.

ROKOWANIA POKOJOWE.

Z ostatniego posiedzenia.

BRZEŚĆ LITEWSKI, 14 | 1. Na początku onegdajszego posiedzenia plenarnego, które się rozpoczęło o godz. 10 i pół przed południem.

Przewodniczący hr. Czernin oświadczył w imieniu delegacji czterech państw sprzymierzonych co następuje: Uznajemy delegację ukraińską jako delegację samodzielną i jako upoważnione przedstawicielstwo samodzielnej ukraińskiej republiki ludowej.

Formalne uznanie ukraińskiej republiki ludowej, jako samodzielnego państwa, zastrzegając sobie państwa sprzymierzone w traktacie pokojowym.

Następnie poprosił o głos pan

Trocki

i powiedział co następuje:

Delegacja rosyjska, zgodnie z oświadczeniem, złożonym na posiedzeniu w dniu 10 stycznia r. b., nie widzi żadnych przeszkód do samodzielnego udziału delegacji generalnego sekretariatu w rokowaniach pokojowych.

Następnie ukraiński sekretarz stanu

Hołubowicz

oświadczył, że przyjął do wiadomości deklarację czterech państw sprzymie-

rzonych. Na tej zasadzie delegacja jego weźmie udział w rokowaniach pokojowych.

Gen. Hoffman,

który następnie poprosił o głos, zauważył, że z odpowiedzi przewodniczącego petersburskiej delegacji na jego protest wynioskował on, że pan Trocki nie rozumiał dlaczego zakwestjonowane przezeń depesze iskrowe i publikacje przeciwnie są duchowi zawieszona broni. Umowa o zawieszeniu broni rozpoczęła się słowami: „W celu przeprowadzenia trwałego pokoju”. Propaganda rosyjska wykracza przeciwko temu, gdyż dąży ona nie do trwałego pokoju, lecz do wywołania w naszych krajach rewolucji i wojny domowej.

W odpowiedzi na to przewodniczący delegacji rosyjskiej zaznaczył, że cała prasa niemiecka ma dostęp do Rosji, a więc i ta, która odpowiada poglądom rosyjskich kół reakcyjnych i która przeciwną jest stanowisku, jakie zajmuje Rada komisarzy ludowych. Istnieje więc zupełna równość w tej sprawie, nie mającej zresztą nic wspólnego z traktatem o zawieszeniu broni.

Cele wojenne Włoch.

BAZYLEA, 14 | 1 Dzienniki szwajcarskie donoszą z Rzymu:

Króla pogłoski, iż rząd zamierza wkrótce wystąpić z deklaracją, w której sformułuje ściśle swoje cele wojenne.

Zwalnianie robotników amunicyjnych.

STOKHOLM, 14 | 1. Jak donosi „Nasz Wiek” (Riecz), w fabrykach za rządu artyleryjskiego, pracujących wyłącznie na potrzeby obrony, przystąpiono do masowego obliczania robotników.

Nowe tłumaczenie z polskiego na czeskie.

Ostatnimi dniami wyszło w Czechach z druku znów kilka tłumaczeń z języka polskiego. Chodzi głównie o powieści i opowiadania autorów, cieszących się nie tylko w Polsce, ale i na ziemiach czeskich sympatyczną opinią. I tak o dodatek powieściowiy praskiego „Hlasu naroda” wyszła znana nowela Elizy Orzeszkowej „Ogniwa”. Jednocześnie wydawca praski, Otto, wydał powieść Gabrieli Zapolskiej „Mitosć findesiecieliki”. Katolickie wydawnictwo Kotrby w Pradze wydało powieść historyczną Teodora Jeske Choinińskiego „Gasnące słońce”. Wreszcie Przemysław Placzek w Pacowie wydał kilka drobnych opowieści Niedźwieckiego (Żona, Srodek przeciw djabłowi).

Bolszewicy

z sprawa polska.

Korespondent kopenhaski „Dziennika Poznańskiego” streszcza artykuł urzędowego dziennika rządu bolszewickiego: — „Izwestia” o sprawie polskiej.

„Polska — pisze organ bolszewików w bardzo balanującym artykule — nie powinna służyć interesom ani rosyjskiego, ani niemieckiego imperializmu. Tylko niepodległa Polska może odpowiedzieć temu postulatowi. Jak o tym świadczy opinia publiczna wszystkich klas tego kraju i jego położenie ekonomiczne, sprawa pokoju stanowi dla niej kwestię życia. I obrona niepodległości państwowej i przeciwdziałanie wojennym zamia-

rom imperialistów, powinny skłonić szerokie masy ludności polskiej do poparcia walki międzynarodówki z imperializmem.

Ponieważ zaś wobec położenia geograficznego Polski wypadnie jej być w razie konfliktów (w służące konfliktów) między państwami imperialistycznymi (?), niepodległość jej przeto ma prócz tego jeszcze wielkie znaczenie międzynarodowe.

„Jasną jest konieczność złączenia niepodległej Polski w granicach etnograficznych, zarówno w interesie demokracji polskiej, jak i demokracji światowej, oraz w interesach państwowych Rosji”.

Nowa „Mewa”.

„Zuricher Tagesanz.” wnioskuje z napomknięć prasy koalicyjnej, że w oceanie Indyjskim operuje nowy statek niemiecki, który zwiąsza drogę morską z oceanu Indyjskiego do morza Czerwonego czyni wielce niebezpieczną.

Sprawa zmiany nazwisk.

Komisarz ludowy do spraw wewnętrznych ogłosił w dziennikach petersburskich, że wszelkie podania o zmianę nazwisk nie będą uwzględniane, gdyż wkrótce wydany zostanie dekret o zupełnej wolności zmiany nazwisk.

Plony wizyty berlińskiej.

Z rozmowy szefa gabinetu cywilnego Rady Regencyjnej ks. księcia Chelmskiego z redaktorem „Dziennika Berlińskiego” p. Kasprzakiem przytoczamy, co następuje:

Ks. ksiądz zaznaczył, że Rada Regencyjna Królestwa Polskiego i jej ministrowie doznali w Berlinie nader przychylnego przyjęcia. Zarówno audjencja u cesarza, podczas której cesarz blisko pięć kwadransy koferował sam na sam z członkami Rady Regencyjnej, jak też i narady polityczne, odbyte z kanclerzem Rzeszy i innymi meżami kierującymi pozostały wśród panów polskich miłe wrażenie.

Rezultatem politycznym tych narad jest zgoda rządu niemieckiego na udział przedstawicieli rządu polskiego w naradach pokojowych w Brześciu Litewskim w charakterze doradcym.

Dalej wzięły korzystny obrót narady w sprawie uwolnienia obywateli Królestwa Polskiego, internowanych podczas wojny w obozach niemieckich za przestępstwa polityczne lub skazanych na dłuższe kary.

To samo dotyczy likwidacji obozów internowanych legionistów za niezłożenie przysięgi w Szczyplornie, Benjaminowie i Łomży.

KRONIKA.

Rada Regencyjna o statui dla Częstochowy.

Podczas audjencji Rady Regencyjnej u austriackiej pary cesarskiej na przyjęciu u cesarowej ks. arcybiskup Kakowski wyraził najgorętszą podziękę za statu Matki Bożej dla kościoła i klasztoru w Częstochowie i dał wyraz głębokiemu wrażeniu, jakie ten wielkoduszny dar wywarł na narodzie polskim.

Wykaz stanu służby w sądownictwie.

Ministerjum sprawiedliwości udzieliło wszystkim sądom instrukcji w przedmiocie prowadzenia wykazu stanu służby, z poleceniem zarządzenia niezwłocznego wypełnienia wykazów przez wszystkich urzędników oraz pracowników sądu.

Kaucje komorników.

Na zasadzie art. 78 tymczasiej instrukcji ogólnej dla sądów Królestwa Polskiego, minister sprawiedliwości ustalił wysokość składanych przez komorników kaucji lub poręczeń na dwa tysiące marek.

Do właścicieli nieruchomości.

Komisja ulgowej realizacji podatku skarbowego uprasza pp. właścicieli nieruchomości m. Częstochowy i przedmieść aby najpóźniej do dnia 1 lutego r. b. zgłosili się do biura komisji — ul. Panny Marji 55 — po odbiór gotowych już pokwitowań władz niemieckich na opłacane podatki skarbowe. Wobec bliskiego już zwnięcia działalności komisji po terminie wskazanym pokwitowaniem wydane nie będą.

Ze szkolnictwa.

Na walnym zebraniu członków częstochowskiego Oddz. Stow. Naukowego polskiego, które odbyło się w ub. sobotę przy udziale licznych przedstawicieli miejscowego szkolnictwa średniego, powzięto pewne decyzje w sprawie poruszonej w artykule „Gońca” p. t. „Pasek na oświatę”, a będącej w naszym mieście niezmiernie aktualną. Wstrzymując się narazie przed ogłaszaniem pierwszych kroków w tej sprawie zaznaczamy, że może już w najbliższej przyszłości będzie ona mogła ujrzeć światło dzienne.

Z Sądu Okręgowego.

Stanowisko prokuratora przy Sądzie Okręgowym w Częstochowie, objął m. p. Piernakowski z Galicji.

Trzecia loterja R. G. O.

Trzecia loterja R. G. O., a 207-ma Królestwa Polskiego znajdzie się w sprzedaży w drugiej połowie stycznia.

7 wagonów węgla dla biednych.

Stosownie do uchwały Magistratu, o której już pisaliśmy w „Gońcu”, Miejska Deputacja i Zwywnościowa przeznaczyła już 7 wagonów węgla dla biednych, oddając je do dyspozycji R. O. m. Częstochowy.

Z rocznego zebrania Towarzystwa Ogrodniczego.

W niedzielę ub. odbyło się roczne zebranie członków T. w Ogrodniczego, na wstępie którego p. St. Jastrzębski zakomunikował odpowiedź centrali warszawskiej w sprawie patentów wymaganych od właścicieli ogrodów. Sprawa przedstawia się tak, że

Teatr „PARYSKI” ul. Panny Marji Nr. 19.

Dziś Sensacja!

Program od Niedzieli 18-go stycznia r. b. i dni następnych.

Dziś Sensacja!

Największy Amerykański **Cyrk** w Częstochowie
słynna **FERN ANDRA** w 5-ciu aktowym dramacie

Z za kulis cyrku

Nad programi XII Bitwa nad Isonzo

— Muzyka: Sekstet Artystyczny. — Ceny miejsc: Krzesło w łoży 1.60 fen. krze- Dla dzieci wejście wzbronione.
— Szczegóły w programach. — sło parterowe 1.20 fen. Galeria 80 fen. —

Teatr „ODEON” ul. P. Marji 27.

Program od niedzieli 13 do czwartku 17 Stycznia

Klejnot nieszczęścia...

Znakomity dramat sensacyjny w 5 aktach, według scenarjusza słynnego autora duńskiego **Urbana Gad**. W rolach głównych: słynna **MARJA WIDAL** oraz **Nils Chrisander**.

NAD PROGRAMI:

Przerwanie frontu włoskiego pod Udina Taliamento.
(Najaktualniejsze zdjęcia „Urzędu Filmowego”)

Orkiestra koncertowa pod kierunkiem p. ALOJZEGO SALZBERGA. — Geny miejsce zwykłe.
Szczegóły w programach. — Dla dzieci wejście wzbronione.

Kupon Nr. 1. na cukier.

Nr. 1. karty żywnościowej D. na 28 lutów cukru ważny do soboty 19 b. m. włącznie, po upływie powyższego terminu reklamacje uwzględnione nie będą.

Kartofle.

Marchew i brukiew.

Powołując się na ogłoszenie z dn. 27 XII u. r. Deputacja Żywnościowa powiadamia, że od wtorku dn. 8-go Stycznia b. r. na kupon A-B ser. XXII nabywać można:

5 funtów kartofli za 40 fenigów

5 „ marchwi za 50 „

5 „ brukwi za 50 „

Rozkład sprzedaży jest następujący:

Sroda dnia 16-go stycznia r. b.

Okregu III. kupujący chleb w punkcie sprzedaży Nr. 15 ul. Ogrodowa 13.

Okregu IV. kupujący chleb w punkcie sprzedaży nr. 18 ul. Strzańska 6.

Okregu V. kupujący chleb w punkcie sprzedaży nr. 22 ul. Ogrodowa 61.

Okregu VI. kupujący chleb w punkcie sprzedaży nr. 28 ul. Jasnogórska 18.

Piątek dnia 18-go stycznia r. b.

Okregu VIII. kupujący chleb w punkcie sprzedaży Nr. 33 ul. Zielona 23.

Okregu IX. kupujący chleb w punkcie sprzedaży nr. 36 ul. Stradomska 14.

Okregu X. kupujący chleb w punkcie sprzedaży nr. 39 ul. Wieluńska 46.

Okregu XI. kupujący chleb w punkcie sprzedaży nr. 26 ul. Krakowska 21.

Sobota dnia 19-go stycznia r. b.

Okregu XII. kupujący chleb w punkcie sprzedaży nr. 11 ul. Garnieńska 60.

Okregu IV. kupujący chleb w punkcie sprzedaży nr. 19 ul. Fabryczna 3.

Okregu II. kupujący chleb w punkcie sprzedaży nr. 7 ul. Targowa 15.

Okregu X. kupujący chleb w punkcie sprzedaży nr. 40 ul. Wieluńska 54.

Poniedziałek dnia 21-go stycznia r. b.

Okregu XII. kupujący chleb w punkcie sprzedaży nr. 12 ul. Strzańska 25.

Okregu II. kupujący chleb w punkcie sprzedaży nr. 8 ul. Senatorska 27

Okregu X. kupujący chleb w punkcie sprzedaży nr. 41 ul. Rocha 56.

VII. terminowe legitymacje z całego miasta.

Kartofle na mocy wykupionych kwitów wydawane będą w fabr. Palcerów.

WĘGIEL.

Powołując się na ogłoszenie z dn. 12 | 1 Deputacja Żywnościowa powiadamia, że węgiel na kupony V i korzec, VI i korzec i VII pół korca wydawany będzie w miarę dowozu ze składów Deputacji po cenie Mk. 7. 50 za korzec kostka I.

W razie zaś braku w składach miejskich węgiel wydawany będzie od Palcerów po wskazanej w ogłoszeniu cenie mk. 6.50 za korzec na mocy kwitów, wykupionych w biurach okręgowych. Osoby pojedyncze prowadzące własne oddzielne kuchnie nabywać mogą węgiel po 1 korcu kostki I na mocy złożonych uprzednio już zaświadczeń w biurze Centralnem Deputacji.

Miejska
DEPUTACJA ŻYWNOSCIOWA
w Częstochowie.

Ogiary

Zamiast kwiatów na grób s. p. J. Wiercińskiego D-r. Paweł Broniatowski na samop. przy gimn. T. Op. Szkol. rb. 5 oraz na samop. przy gimn. W. Chrzanowskiej rb. 5 kwity 19, 21.

Rodzina Stępien na biednych do uza. red. mk. 5 kwit 25.

DOKTOR MEDYCYN

Paweł Broniatowski

w CZĘSTOCHOWIE

ul. Panny Marji Nr 21.

Choroby skórne weneryczne i dróg moczowych.

Ordynacje: od 9—12 rano i od 4—7 p.p.

Panie od 12—1 po południu. 807—

Lekarz Dentysta

Stefan Barylski

ul. Panny Marji Nr. 49

przyjmuje od 10—1 i 3—7

Ceny przedwojenne.

Potrzebni chłopcy do roznoszenia prenumeraty „Gońca Częstochowskiego”.

Dom na Zawodziu do sprzedania. Wiad. ul. Henryka 10 Szczerbak. 51—

Futro stoły do sprzedania ul. Siedem Kamienio 9 brawiec Zozrowski. 58—

Pianino kupię w dobrym stanie. Oferty w „Gońcu” sub. L. 44—

Pierwszy w Częstochowie chrześcijański skład, kupuje i sprzedaje różnego rodzaju meble, pianina, maszyny do szycia i t. p. po cenach umiarkowanych, oraz poleca oskowitzo umeblowanie, sypialni stołowych i t. p. ul. Panny Marji 73. obok parku. 1168—

Do sprzedania dwa domy murywane s okiennymi ogrodem owocowym. Wiadomość w Administracji „Gońca”. 18—

Zgubiono 2 kwity lombardu kasy Połyst. Osokędnosć. Nr. 35376, 36458. 38—

Zgubiono kwit lombardu kasy Połyst. Osokędnosć. Nr. 36804. 36—

Mebel, stoły, biurka, biblioteki, szafy, łóżka, otomana, garnitur salonowy pianino Nortepian ul. Panny Marji Nr 12 15—

Redaktor - wydawca F. D. Wiskoszowski

Obecnie we własnych zakładach drukarskich „Gońca Częstochowskiego